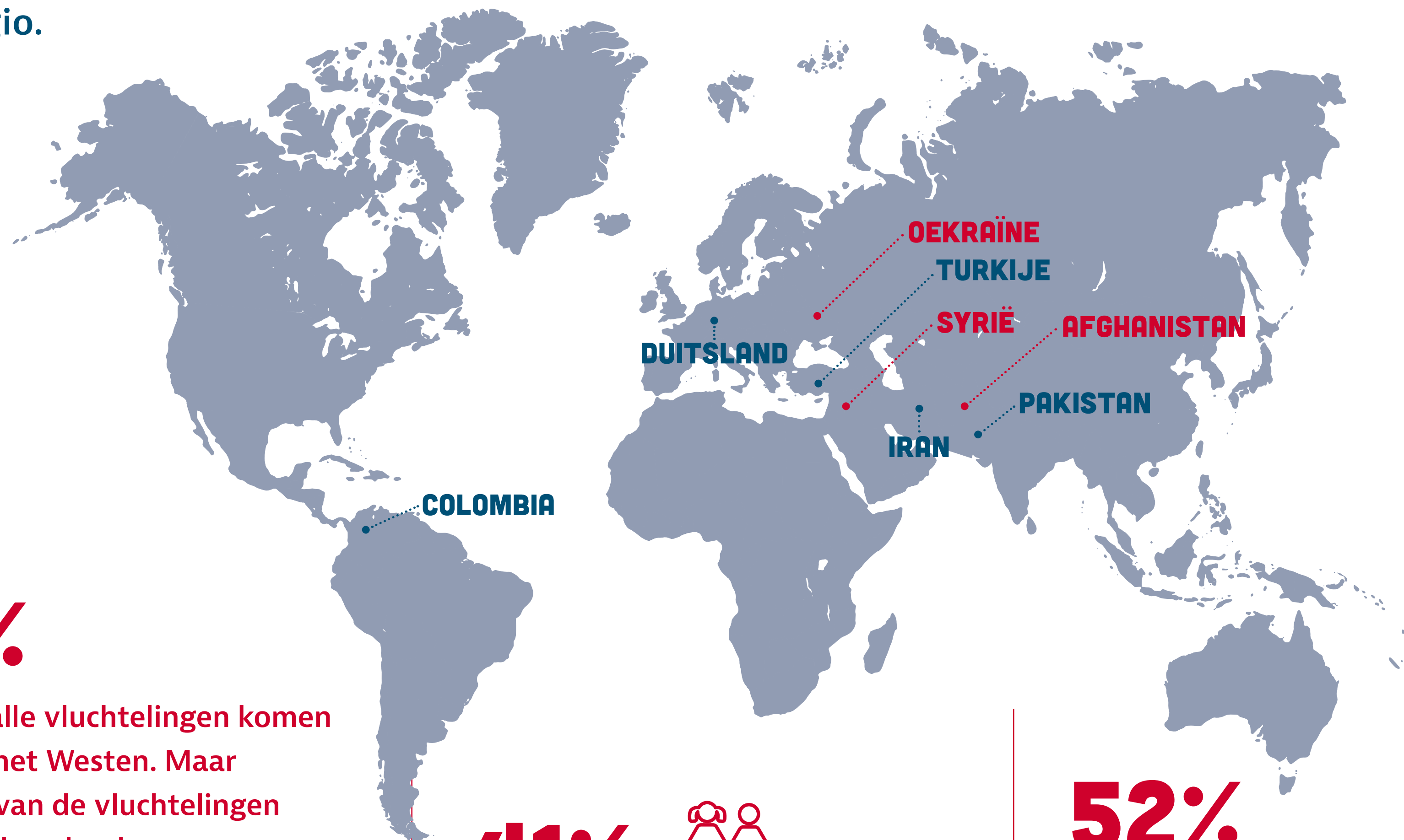

MENSEN OP DE VLUCHT

Wereldwijd zijn meer dan 100 miljoen mensen op de vlucht voor oorlog, geweld of vervolging. Elke dag moeten duizenden mensen hun huis en bezittingen achterlaten omdat hun leven in gevaar is. Sommige mensen vluchten grenzen over en proberen een betere toekomst op te bouwen in een ver land, anderen zijn op de vlucht in eigen land of raken niet verder dan een vluchtelingenkamp in de regio.

70%

Lang niet alle vluchtelingen komen terecht in het Westen. Maar liefst 70% van de vluchtelingen belandt in buurlanden van de conflictgebieden, dikwijls ontwikkelingslanden. Turkije, Iran, Colombia, Duitsland en Pakistan vangen de meeste vluchtelingen op.

41%

Bijna de helft van de vluchtelingen wereldwijd zijn kinderen en jongeren onder de 18 jaar.

52%

Meer dan de helft van personen op zoek naar bescherming, zijn afkomstig uit slechts 3 landen: Syrië, Oekraïne en Afghanistan.

ASIELZOEKER / MIGRANT / VLUCHTELING: WAT IS HET VERSCHIL?

VERZOEKER OM INTERNATIONALE BESCHERMING (ASIELZOEKER)

iemand die bescherming vraagt in een ander land. Het gastland onderzoekt de situatie van deze persoon en kijkt of er terrechte vrees is om terug te keren naar het land van herkomst.

VLUCHTELING iemand die een positief antwoord krijgt op zijn/haar verzoek om internationale bescherming. De persoon mag nu in ons land blijven en krijgt officieel de status van vluchteling.

MIGRANT een erg ruim begrip dat verwijst naar personen die hun land om verschillende redenen verlaten (werk/studies/economische redenen/politieke redenen...). Niet alle migranten zijn vluchtelingen of asielzoeker.

ECONOMISCHE MIGRANT een persoon die kiest om zich elders te vestigen, in een regio of land waar de vooruitzichten rooskleuriger zijn op vlak van werk en economie. Armoede is geen criterium in de conventie van Genève. Economische migranten krijgen dus geen vluchtelingenstatus.

CONVENTIE VAN GENÈVE (1951)

Dit belangrijke internationale verdrag werd kort na WOII opgesteld om duidelijke regels te creëren over wie precies een vluchteling is en wie recht heeft op bescherming (asiel).

“Een vluchteling is een persoon die niet kan terugkeren naar zijn land wegens een gegronde angst voor vervolging op grond van een van de volgende redenen:

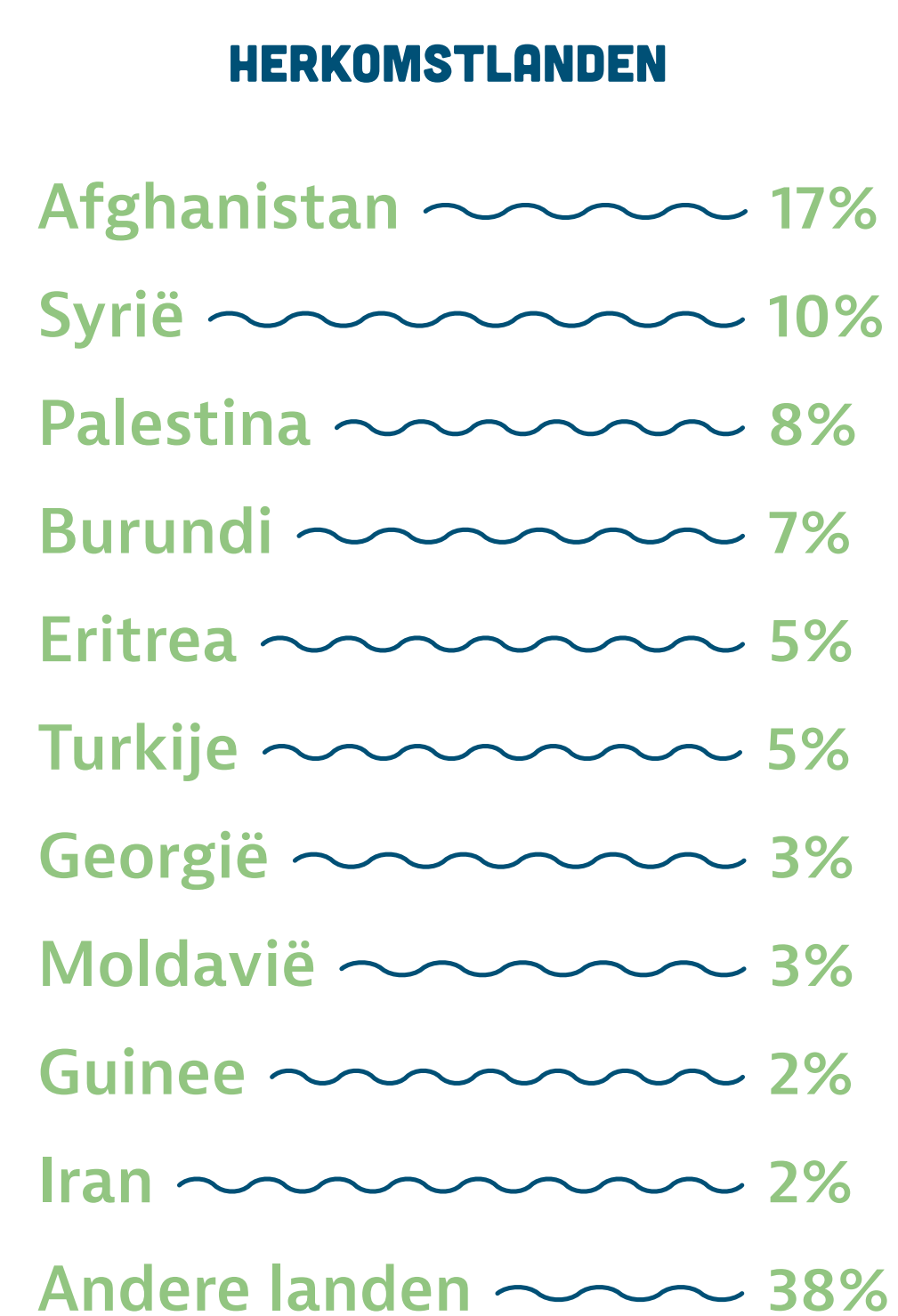
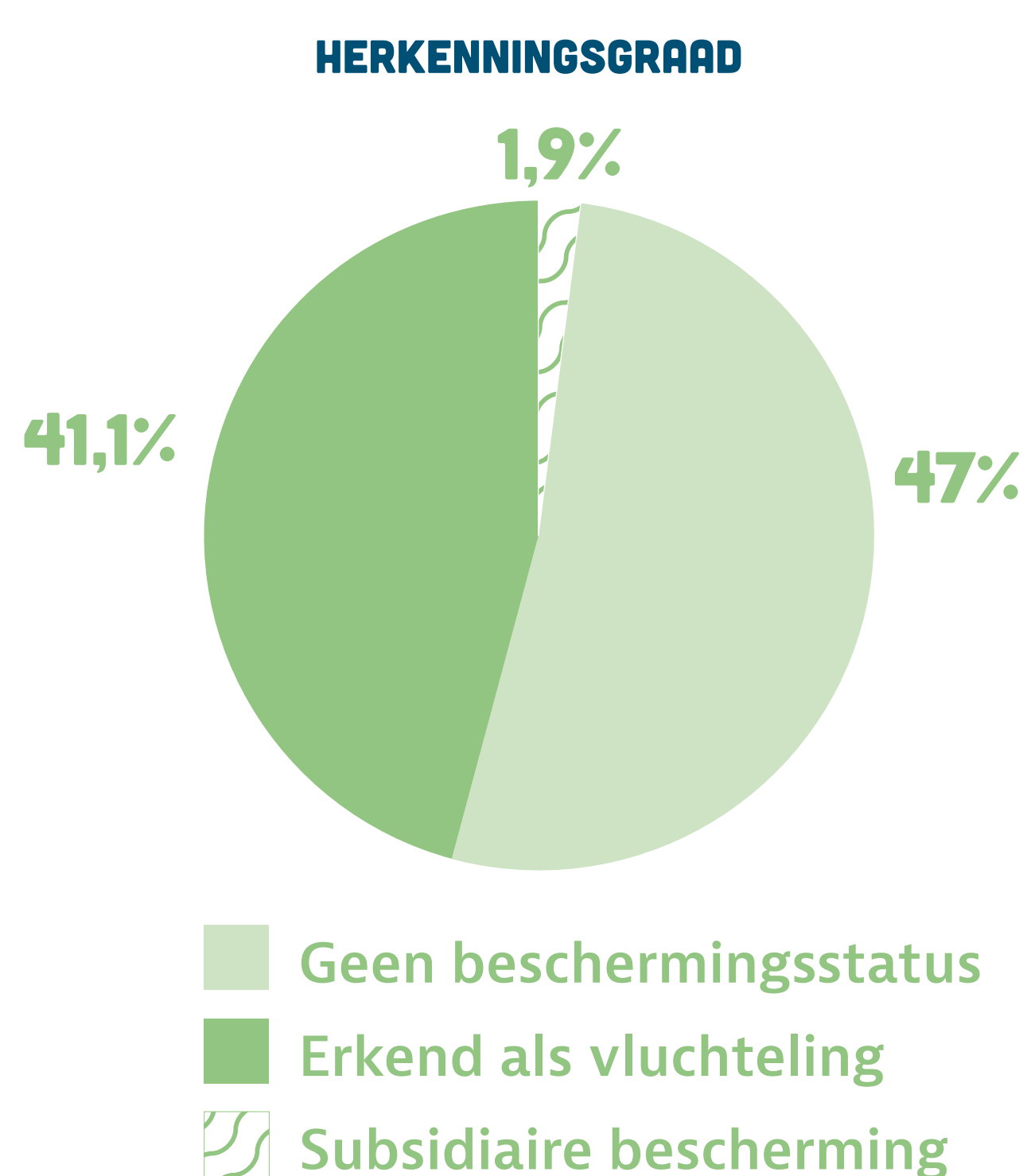
RAS, RELIGIE, NATIONALITEIT, POLITIEKE OVERTUIGING, LIDMAATSCHAP VAN EEN BEPAALDE SOCIALE GROEP.”

Elk land dat de Conventie van Genève ondertekende (ook België) is verplicht om mensen op te vangen die internationale bescherming aanvragen op hun grondgebied en om te onderzoeken of zij recht op bescherming hebben volgens één van de vijf bovenstaande criteria.

BELGIË EN INTERNATIONALE BESCHERMING

De meeste mensen op de vlucht zitten vast in kampen in de eigen regio. Mensen die wel in Europa geraken, komen het vaakst terecht in Duitsland, Spanje, Frankrijk, Griekenland en Italië. Ook België is een aantrekkelijke bestemming. Van personen die ons land bereiken en hier asiel aanvragen, zal slechts een derde effectief bescherming krijgen.

36.871 ASIELZOEKERS IN 2022 IN BELGIË

SUBSIDIARE BESCHERMING Een tijdelijke bescherming voor personen die niet als vluchteling erkend worden, maar toch een groot risico lopen als ze naar hun thuisland terugkeren (bv. foltering, geweld, doodstraf omwille van een tijdelijke oorlogssituatie).

HISTORISCH: PIEKEN EN DALEN

JAREN '90: Oorlog in de Balkan zorgt voor vluchtelingenstroom in Europa.

2001: Afschaffing van financiële steun voor asielzoekers in België doet het aantal aanvragen dalen.

2008–2011: Opvangcrisis in België, met schrijnende situaties van gezinnen op straat.

2015: Ongeziene opvangcrisis in heel Europa als gevolg van verschillende conflicten in het Midden-Oosten.

2016: Einde aan de massale instroom door de Turkijedeal en het sluiten van de Balkanroute.

2018: Nieuwe opvangcrisis in België door de stijging van het aantal asielaanvragen, onder meer uit Latijns-Amerika.

2020: Tijdens de wereldwijde coronapandemie worden de grenzen gesloten en daalt het aantal aanvragen sterk.

2022: Opnieuw meer asielaanvragen en Russische invasie van Oekraïne. Het opvangnetwerk in België komt onder druk te staan, opnieuw belanden heel wat personen op straat.

PROCEDURE

i DE ASIELINSTANTIES

 DIENST VREEMDELINGENZAKEN (DVZ) = REGISTRATIE
DVZ registreert de asielaanvragen in ons land. Ze noteren de gegevens, nemen vingerafdrukken en kijken of alles wettelijk in orde is. Als een asielzoeker eerder een asielaanvraag in een ander Europees land deed, kan hij geen verzoek meer indienen in ons land.

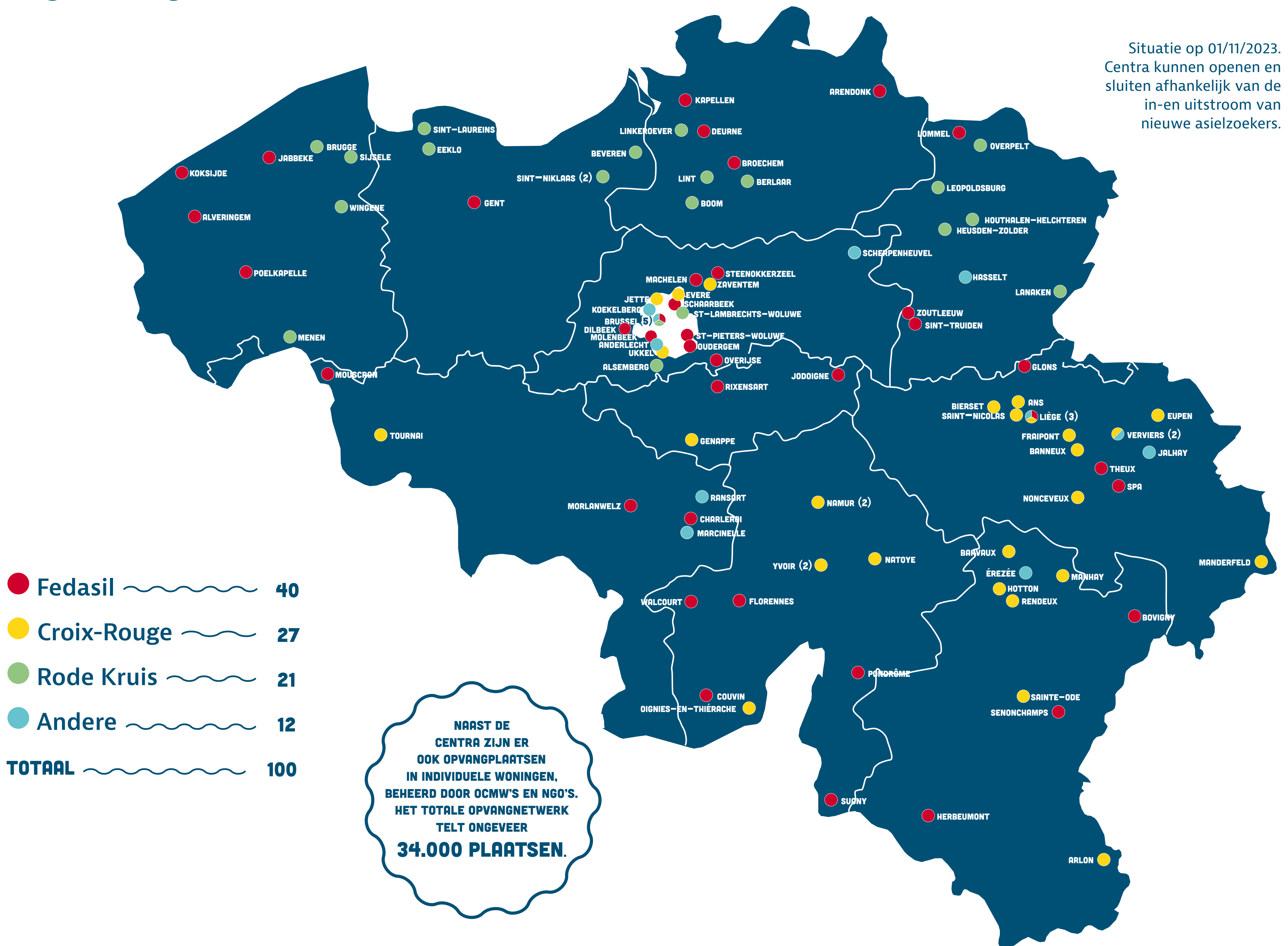
 COMMISSARIAAT-GENERAAL VOOR DE VLUCHTELINGEN EN DE STAATLOZEN (CGVS) = INTERVIEW
Het CGVS zoekt een antwoord op de vraag: 'Is de angst van deze persoon om terug te keren terecht, heeft hij met andere woorden recht op bescherming

en krijgt hij de vluchtelingenstatus?' Dit gebeurt via een uitgebreid onderzoek en verschillende interviews, waarin de asielzoeker wordt ondervraagd over de situatie in het thuisland en de redenen om te vluchten.

 FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR DE OPVANG VAN ASIELZOEKERS (FEDASIL) = OPVANG
Tijdens de hele duur van de procedure, heeft een asielzoeker wettelijk recht op opvang, maaltijden, kleding, begeleiding, medische hulp, enz... Fedasil organiseert deze opvang.

HET OPVANGNETWERK

Zolang mensen in een asielprocedure zitten, hebben ze recht op opvang. Meestal komen ze eerst terecht in een opvangcentrum. Deze centra worden beheerd door Fedasil, het Rode Kruis of een andere partner. Het zijn open centra: dit betekent dat de bewoners zich vrij in en uit het centrum mogen bewegen.

De centra liggen verspreid over heel België en kunnen erg van elkaar verschillen: vaak zijn het oude kazernes, internaten of ziekenhuizen, soms zijn het recente prefabgebouwen. Sommige centra zijn klein (50 opvangplaatsen), andere groot (het grootste opvangcentrum ligt in Moeskroen en telt ongeveer 900 plaatsen).

Wanneer Fedasil nieuwkomers een opvangplaats geeft, houdt het daarbij zoveel mogelijk rekening met de specifieke situatie van deze personen (gezinnen met kinderen, rolstoelgebruikers, niet-begeleide minderjarigen, jonge alleenstaande moeders...). Sommige centra zijn aangepast om een bepaalde groep beter te kunnen opvangen.

WAT IS HET VERSCHIL TUSSEN OPEN EN GESLOTEN OPVANGCENTRA?

Er zijn in België ook zes gesloten centra. Migranten die zich zonder wettige documenten op het Belgisch grondgebied bevinden, kunnen er worden opgesloten om naar hun land te worden gerepatriëerd. Asielzoekers daarentegen beschikken over een wettige status en worden niet in gesloten centra geplaatst. Zij zijn vrij om binnen België te gaan en staan waar ze willen. Pas als een asielzoeker een negatief antwoord heeft gekregen en weigert om het land te verlaten, riskeert hij in een gesloten centrum terecht te komen. De gesloten centra worden beheerd door de Dienst Vreemdelingenzaken.

HET LEVEN IN EEN OPVANGCENTRUM

SAMENLEVEN

In een opvangcentrum wonen heel wat nationaliteiten en culturen samen onder één dak. Families, alleenstaande mannen en vrouwen, kinderen... Elke bewoner hier heeft zijn eigen verhaal, zijn eigen traject en zijn eigen redenen waarom hij zijn land heeft verlaten. Toch moet iedereen in een opvangcentrum samenleven. Daarom heeft elk centrum een huishoudelijk reglement waar de bewoners zich aan moeten houden. Zo worden klachten over lawaai, overlast en ruzies zoveel mogelijk vermeden.

BED, BAD, BROOD... EN BEGELEIDING

In een opvangcentrum ontvangen asielzoekers onderdak, voedsel en kledij. We spreken ook wel van 'Bed-Bad-Brood'. Daarnaast zijn er maatschappelijke werkers die helpen met de dossiers, en krijgen de bewoners medische en juridische begeleiding.

KLEDING

Voor kleding zijn de opvangcentra aangewezen op giften van buurtbewoners of bedrijven. Deze tweedehands kledij wordt gesorteerd en komt in de 'vestiaire' van het centrum terecht. De bewoners kunnen hier (gratis) volgens een beurtrol of puntensysteem kleren komen kiezen. Vaak is er wel een tekort aan hippe kleding voor jongeren, of schoenen voor mannen.

WAT SCHAFT DE POT?

Drie keer per dag kunnen de bewoners eten in de refter van het centrum. Er wordt rekening gehouden met vegetariërs of met mensen die geen varkensvlees eten. Helaas is het niet mogelijk om iedereen volgens zijn smaak te bedienen! Heel wat opvangcentra hebben gelukkig een groepskeuken waar de bewoners zelf kunnen koken. Met maaltijdcheques kopen ze voeding in winkels in de buurt.

ZAKGELD

Asielzoekers krijgen geen financiële steun. Wel krijgen ze elke week een klein bedrag zakgeld (9,50€ per week voor volwassenen), zodat ze ook iets voor zichzelf kunnen kopen. Als ze willen kunnen de bewoners van opvangcentra klusjes opknappen, zoals poetsen of helpen in de keuken. Zo kunnen ze een paar euro's bijverdienen.

NAAR DE DOKTER

In elk opvangcentrum is er een medische dienst. De bewoners kunnen er terecht tijdens het spreekuur. Nieuwkomers gaan er langs voor een medische controle. Indien nodig stuurt de dokter een bewoner door naar een externe specialist (tandarts, oogarts, kinesist...). Asielzoekers met psychologische problemen worden vaak doorverwezen naar een gespecialiseerde externe dienst.

VERVELING

Een asielaanvraag kan vele maanden duren. Het leven in een opvangcentrum bestaat dan ook voor een groot deel uit 'wachten'. Om de tijd toch nuttig in te vullen, organiseert het centrum verschillende activiteiten met de hulp van vrijwilligers: animatie, taallessen of workshops voor de bewoners. Ook kunnen asielzoekers zich inschrijven voor externe taallessen en na 4 maanden in ons land kunnen ze op zoek naar werk. Vrijwilligers en buddy's dragen een steentje bij om de bewoners te laten kennismaken met onze maatschappij zodat zij sneller kunnen integreren.

SCHOOL

Kinderen in het opvangcentrum zijn net zoals andere kinderen in België leerplichtig. Alle kinderen gaan dus naar een school in de buurt. Soms volgen ze eerst een tijd onderwijs in een onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (OKAN), waar ze intensieve lessen Nederlands krijgen voor ze naar een gewone klas gaan. 's Avonds helpen begeleiders of vrijwilligers de kinderen met hun huiswerk.

VERSTAAN WE ELKAAR?

In een centrum wonen mensen van tientallen verschillende nationaliteiten. De vreemde talen vliegen je om de oren. Ook al volgen veel asielzoekers Nederlandse les, het blijft soms moeilijk om elkaar goed te begrijpen. Gelukkig kunnen bewoners helpen vertalen en er zijn ook een aantal collega's die wat vreemde talen spreken. Indien nodig doen we een beroep op sociale vertaaldiensten en tolken.

NIET-BEGELEIDE MINDERJARIGEN

Heel wat jonge asielzoekers komen in België toe zonder ouders of familie. Soms hebben ze een zware en lange tocht achter de rug en veel van deze niet-begeleide minderjarigen hebben al heel wat meegemaakt in hun jonge leven.

Niet-begeleide minderjarigen zijn kwetsbaar en krijgen daarom speciale begeleiding. De jongeren krijgen een voogd toegewezen, die hen tijdens hun verblijf helpt met administratie, procedures en allerlei andere zaken. Verder doen de begeleiders in het centrum hun best om de jongeren een zo 'normaal' mogelijk leven te geven, met het centrum als een nieuwe tijdelijke thuis.

De dag van de jongeren ziet er ongeveer als volgt uit: opstaan, school, huiswerk, ontspanning, slapen... Dat lijkt misschien wel wat op jouw leven? Toch zijn er heel wat verschillen!

**"IK WIL NEDERLANDS LEREN EN
DAARNA VERDER STUDEREN OM
FOTOREPORTER TE WORDEN."**

Alina, 15 jaar, Rusland

**"ER IS EEN COMPUTERLOKAAL
IN HET OPVANGCENTRUM, MAAR
WE MOETEN HET DELEN MET
ALLE BEWONERS."**

Belayneh, 17 jaar, Ethiopië

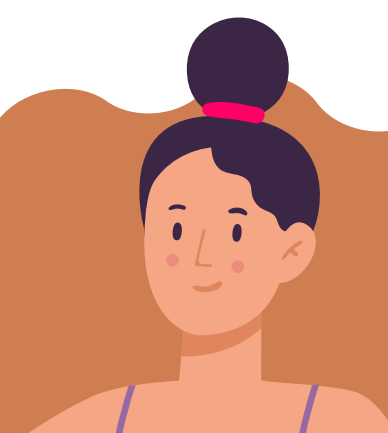
**"HET IS NIET ALTIJD
MAKKELIJK OM SAMEN TE LEVEN
MET ZOVEEL MENSEN. ER IS 'S NACHTS
VEEL LAWAAI OP DE KAMERS."**

Yousef, 16 jaar, Afghanistan

**"MIJN VRIENDEN VAN SCHOOL
VRAGEN ME WEL EENS OF IK BLIJF
SLAPEN. OP DIE MOMENTEN MIS IK
MIJN LEVEN VAN VROEGER, TOEN
MIJN VRIENDINNEN OOK BLEVEN LO-
GEREN. NU IK IN EEN CENTRUM
WOON, KAN DAT NIET MEER."**

Alexandra, 17 jaar, DR Congo

**HET LEVEN IN SYRIË WAS
TOT ENKELE JAREN GELEDEN
PERFECT: IK GING NAAR SCHOOL, HAD
VEEL VRIENDEN, IK WINKELDE OF GING
IETS LEUK DOEN MET MIJN FAMILIE.
MAAR VANDAAG IS DE SITUATIE
ER VRESELIJK. ALLES IS KAPOT."**

Karima, 16 jaar, Syrië

WAT NA DE BESLISSING?

Na een aantal maanden krijgen asielzoekers een antwoord of zij al dan niet in België mogen blijven. Ze ontvangen een brief met daarin de beslissing, en die kan positief of negatief zijn.

POSITIEF

De asielzoeker krijgt de vluchtelingenstatus of een tijdelijke bescherming, en heeft nu dus een verblijfsvergunning om in België te wonen. Hij/zij kan nog een korte tijd in het centrum blijven maar moet nu zelf op zoek naar een huis, een baan...

Een nieuw leven starten in een nieuw land is niet gemakkelijk. Om de bewoners van het centrum zo goed mogelijk voor te bereiden op dit moment, krijgen zij tijdens hun verblijf in het opvangcentrum al heel wat begeleiding en informatie. Zo leren ze de Nederlandse taal, ze leren op de PC werken of krijgen uitleg over hoe ze een CV moeten opmaken, ze bezoeken het gemeentehuis is, en krijgen uitleg over onze waarden en normen... kortom: ze leren hoe het leven in België verloopt.

Via een systeem van buddy's krijgen heel wat asielzoekers een persoonlijke vertrouwenspersoon toegewezen uit de buurt met wie ze de taal kunnen oefenen, en die hen mee wegwijs maakt tijdens de eerste stappen in hun nieuwe land!

NEGATIEF

De asielzoeker wordt niet erkend als vluchteling en ontvangt van de Dienst Vreemdelingenzaken een 'bevel om het grondgebied te verlaten'. Hij/zij krijgt nog een aantal dagen om zijn terugkeer praktisch voor te bereiden.

Als een persoon geen gehoor geeft aan het bevel om het grondgebied te verlaten, verblijft hij/zij illegaal in ons land. Vanaf dat moment riskeert hij/zij in een gesloten centrum terecht te komen en gedwongen te worden teruggestuurd naar het thuisland.

ER ZIJN OOK NOG ANDERE MOGELIJKHEDEN:

- Als de asielzoeker niet akkoord gaat met de beslissing, kan hij/zij een **BEROEP** aantekenen bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. Misschien zijn er nieuwe elementen in het onderzoek, of wordt er na nieuw overleg anders beslist over zijn/haar dossier.
- **VRIJWILLIGE TERUGKEER:** Alle migranten – of zij nu wettig in België zijn of niet – kunnen op elk moment vrijwillig terugkeren naar hun land. Maar vaak hebben ze daarvoor de middelen niet. Daarom helpt België deze mensen om vrijwillig terug te keren naar het thuisland. Ze krijgen een vliegtuigticket en begeleiding. Sommige van hen kunnen zelfs extra steun krijgen om hun huis terug op te bouwen, een bedrijfje op te starten, een opleiding te volgen, of materiaal aan te kopen.

SCAN ME

MEER INFORMATIE
KAN JE VINDEN OP
WWW.FEDASIL.BE

